

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/30/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6417204016
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6417204016.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Podhorovej a členov senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a JUDr. Jaroslava Galla, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: Z. V., nar. XX. XX. XXXX a C. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX B., A. P. č. XXXX/XX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v L. Y., pracovisko B., deti rodičov: matka H. H. V., rod. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX B., A. P. č. XXXX/XX, toho času: XXX XX X. L., M. XX, zastúpená splnomocnenou advokátkou Mgr. Martinou Pastierovou, so sídlom Advokátska kancelária 968 01 Nová Baňa, Nábrežná 5, a otec H. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX B., F. XXX/XX, toho času: XXX XX X. L., B. XXX, zastúpený splnomocnenou advokátkou JUDr. Luciou Sklenárovou, so sídlom Advokátska kancelária 965 01 Žiar nad Hronom, SNP 94, o návrhu matky maloletých detí na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 9P/19/2017-53 zo dňa 31.10.2017, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 9P/19/2017 - 53 zo dňa 31. 10. 2017 potvrdzuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

III. Otec i matka sú povinní nahradiť trovy štátu vo výške 128,67 eur na účet Krajského súdu v Banskej Bystrici, číslo účtu: R.XX XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia, každý v rozsahu 1 uvedenej výšky, t. j. každý 64,34 Eur.

IV. Otec i matka sú povinní zúčastniť sa psychologického poradenského procesu v súčinnosti s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, L. Y..

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh matky na zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom zamietol, uložil otcovi i matke, každému zvlášť, povinnosť zaplatiť na účet okresného súdu sumu 61,64 eur v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, s poukazom na ustanovenie § 57 Civilného sporového poriadku, ako náhradu trov konania štátu, ktoré vznikli v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku a súčasne súd rozhodol o trovách konania, keď s poukazom na ustanovenie § 52 Civilného sporového poriadku vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Súd uviedol, že matka maloletých detí podala dňa 23.3.2017 návrh na začatie konania, ktorým sa domáhala zmeny úpravy práv a povinností rodičov k maloletej Z. a k maloletému C. tak, že obe maloleté deti žiadala zveriť do jej osobnej starostlivosti a otcovi uložiť povinnosť prispievať na výživu každého dieťaťa zvlášť sumou 150, - eur mesačne, počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia do budúcnosti. Žiadala tiež upraviť styk otca s maloletými deťmi tak, že tento je oprávnený sa s deťmi stretávať každý páry týždeň v mesiaci v čase od piatku 17.00 hod. do pondelka rána. Návrh zdôvodnila tým, že deti pochádzajú z manželstva rodičov, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom

sp. zn. 22P/29/2016 zo dňa 20.5.2016 rozvedené a deti na čas po rozvode boli zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v dvojtyždňových intervaloch, avšak podľa matky striedavá osobná starostlivosť nie je na prospech maloletých detí. Otec podľa tvrdení matky náležite starostlivosť počas pobytu detí u neho nezabezpečuje, deťom nezabezpečuje plnohodnotnú stravu, maloleté deti otca odmietajú a na maloletého C. pobyt u otca nemá dobrý vplyv, u dieťaťa sa prejavujú psychické poruchy, je u neho badať zmenu v správaní. Dieťa podľa tvrdenia matky odmieta otca. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania v odôvodnení rozsudku konštatoval, že obe maloleté deti, o ktoré v konaní ide, pochádzajú z manželstva H. H. V. a H. V., ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 22P/29/2016- 36 zo dňa 20.5.2016 rozvedené a deti boli na čas po rozvode zverené do striedavej starostlivosti oboch rodičov v dvojtyždňových intervaloch s tým, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom určená nebola. Rozsudok sa stal právoplatným dňa 23.6.2016. Ešte počas trvania manželstva rodičov rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 4P 9/2016 zo dňa 21.3.2016 boli maloleté deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti matky a otca. Podľa vyjadrenia rodičov však takýmto spôsobom bola zabezpečovaná starostlivosť o obe maloleté deti už od septembra roku 2015. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie maloletá Z. bola žiačkou X. ročníka a maloletý C. X. ročníka ZŠ E. B. v X. L.. Obe deti podľa vyjadrenia pedagógov sú bezproblémové, na vyučovací proces náležite pripravované s tým, že nie je evidovaný rozdiel v príprave u maloletých detí pokiaľ trávenia času u matky, resp. otca. Tak otec, ako i matka majú vytvorené vhodné materiálne podmienky pre zabezpečenie zdravého vývoja maloletých detí, matka obýva dvojizbový byt a otec rodinný dom v meste X. L.. Deti u oboch rodičov majú zabezpečené podmienky pre spánok, trávenie voľnočasových aktivít i pre prípravu na vyučovanie. Vážnejšie zdravotné problémy u detí sa nevyskytujú. Ak matka poukazovala na nepriaznivý zdravotný stav u maloletého C., súd uviedol, že počas konania nepredložila žiadny lekárske nález o tomto tvrdení a ani súd v rámci nariadeného znaleckého dokazovania nezistil u tohto maloletého dieťaťa poruchy v jeho správaní. Ani z výsluchu maloletých detí, ktorý súd prvej inštancie uskutočnil na pojednávaní konanom dňa 23.5.2017, súd nezistil, že existujú závažné dôvody pre zmenu výchovného prostredia. Súd sa pokúsil výsluchom primeraným veku maloletých detí zistiť ich názor, avšak v odôvodnení rozsudku konštatoval, že vzhľadom na útlosť veku maloletého C. a jeho rozumovú vyspelosť, dieťa nebolo schopné reálne posúdiť aktuálnu situáciu medzi ním a rodičmi navzájom. Z výsluchu pre súd vyplynula len okolnosť, že dieťa má zachovaný citový vzťah ako k matke, tak i vo vzťahu k otcovi, oboch rešpektuje ako rodičov. Staršie z detí - maloletá Z., už vzhľadom na svoj vyšší vek vedela súdu jasne a zrozumiteľne vysvetliť, že má záujem na zachovaní striedavej osobnej starostlivosti. Obe maloleté deti akceptujú zaužívaný model striedavej osobnej starostlivosti v dvojtyždňových intervaloch, obe deti sa vyjadrili pre zachovanie takejto starostlivosti, vyjadrili sa tiež k spolužitiu s aktuálnymi partnermi otca i matky a z výsluchu detí nemal súd za preukázaný nepriaznivý vplyv otca na maloleté deti, resp. skutočnosti tvrdené matkou, že deti otca odmietajú. Súd z výsluchu nezistil ani nedostatok osobnej starostlivosti rodičov o maloleté deti, či neprimerané trestanie rodičov. Z výsluchu maloletých detí však súd zistil, že hádky a nedorozumenia medzi rodičmi detí pretrvávajú i po ukončení ich spolužitia a tieto sa odohrávajú i v prítomnosti maloletých detí. Z výsluchu matky a otca mal súd za preukázané, že rodičia vzájomne nespupracujú, nekomunikujú, osočujú sa a každý presadzuje ako prioritný záujem zverenie detí do jeho osobnej starostlivosti, resp. matka presadzuje svoj zámer o zverenie detí do jej výlučnej osobnej starostlivosti a otec je za zachovanie striedavej osobnej starostlivosti. Z predložených správ o šetrení pomerov mal súd prvej inštancie zistené podmienky na strane matky, tak i otca a podľa ktorých starostlivosť zo strany oboch rodičov je na požadovanej úrovni a deti sú hodnotené ako šikovné, na vyučovací proces pripravené dostatočne bez ohľadu na skutočnosť, u ktorého z rodičov práve čas trávia. Zo šetrenia pomerov na strane matky mal súd za preukázané, že zotrváva v spoločnej domácnosti s iným mužom a obdobne i otec maloletých detí žije aktuálne s partnerkou. Deti sa vyjadrili aj k tejto otázke a partnerov rodičov akceptujú. Obdobne, tak na strane matky, ako i otca, je možné konštatovať splnenie zabezpečenia podmienok v súvislosti s osobnou starostlivosťou o maloleté dieťa po materiálnej stránke. Súd vypočul ako svedka v konaní sestru matky maloletých detí Z. L., ktorá uviedla, že obe maloleté deti pozná od útleho detstva, je s deťmi v pravidelnom kontakte a u maloletého C. pozoruje zmenu v správaní, ktorá podľa svedkyne spočíva v striedavej osobnej starostlivosti a z vplyvu otca, ktorého pozná len z negatívnej stránky, ktorý nevie riešiť konfliktné situácie, je agresívnej povahy, nestabilný, čo sa prejavuje i u maloletých detí, resp. v ich správaní. Súd ďalej v odôvodnení rozsudku konštatoval závery nariadeného pedopsychiatrického znaleckého dokazovania vyplývajúce zo znaleckého posudku J. H. P. J., ktorá v záveroch znaleckého posudku zhodnotila celkovú osobnosť oboch rodičov, ich osobnostné predpoklady a intelektové schopnosti. Obaja rodičia aj v zmysle záverov znalkyne spĺňajú predpoklady pre zabezpečovanie riadnej starostlivosti o maloletých. Maloleté deti však i vzhľadom na

svoj vek nedokážu zaujať objektivný postoj k svojim rodičom a snažia sa o zachovanie a udržanie náklonnosti k obom. U maloletej Z. bol zistený výraznejší vzťah k matke, ktorá je jej vzorom, u maloletého C. však absentuje výraznejší vzťah k rodičom. U rodičov neboli zistené nedostatky alebo patologické povahové črty, ktoré by mohli ohroziť deti v zdravom vývoji. Súd však uviedol, že znalkyňa konštatovala u rodičov nedostatok vôle a tolerancie komunikovať a spolupracovať pri výchove detí s druhým rodičom, pričom však znalkyňa uviedla, že deti sú schopné fungovať v režime striedavej osobnej starostlivosti tak, ako je tomu doposiaľ. Znalkyňa taktiež v záveroch znaleckého posudku nekonštatovala, že by pri výchove maloletých detí bol v rámci znaleckého zhodnotenia zistený negatívny vplyv zo strany niektorého z rodičov, napriek tomu, že u oboch rodičov je absencia uvedomenia si vlastného dielu zodpovednosti za rozpad vzťahu a obaja rodičia i po ukončení spolužitia majú spolupracovať na výchove a starostlivosti o deti a nie nahrádzať osobu biologického rodiča aktuálnym partnerom, ktoré je zrejme najmä u matky. Rodičia svojim postojom, prístupom a správaním sú podľa znalkyne i zárukou zdravého psychického vývoja maloletých detí a je potrebné a v záujme maloletých detí, aby svoj vzťah skvalitnili. Po konštatovaní takto zisteného stavu veci a pomerov účastníkov potom súd uviedol, že citlivo pri rozhodovaní ohľadom úpravy práv a povinností rodičov k deťom posudzoval prioritne záujmy samotných maloletých detí a nie preferované záujmy každého z rodičov. Súd uviedol, že o to viac v prejednávanej veci prihliadol na prioritný záujem maloletých, keďže rodičia vzájomne nekomunikujú a ich vzťahy sú vážne narušené a to do takej miery, že matka maloletých detí podala trestné oznámenie na osobu otca. Súd prvej inštancie aj s odkazom na čl. 9 a čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa, deklaráujúceho právo dieťa žiť s rodičmi a tiež právo udržiavať kontakt s oboma rodičmi, ako aj právo dieťaťa vyjadriť slobodne svoj názor a nutnosť prihliadnuť na jeho požiadavky, potom vyhodnotil návrh matky na zmenu súčasných pomerov a výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom ako nedôvodný, zdôrazňujúc prioritný a prvoradý záujem maloletého dieťaťa. Súd nespochybnil spôsobilosť oboch rodičov zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté deti, nezvýhodnil ani jedného z rodičov pri posudzovaní materiálnych podmienok, nespochybnil ani vzájomné citové väzby zo strany matky a zo strany otca k maloletým deťom. Prioritným záujmom je však záujem maloletého dieťaťa a za aktuálnej situácie i s odkazom a závery znaleckého dokazovania najvyhovujúcejším riešením pre maloleté deti (nie pre rodičov) je podľa záverov súdu prvej inštancie zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a to vzhľadom na pocit istoty maloletých detí a zachovanie väzby medzi rodičmi a deťmi i po rozvode manželstva rodičov. Už od roku 2015 je takýmto spôsobom zabezpečovaná starostlivosť o maloleté deti oboma rodičmi a súd pri šetrení pomerov nezistil nedostatky v starostlivosti zo strany otca, ako to v konaní uvádzala matka, deti prejavili záujem na zachovaní modelu takejto starostlivosti, majú už zaužívaný stav a sú schopné fungovať v dvoch domovoch i naďalej. Súd taktiež v závere odôvodnenia svojho rozsudku uviedol, že aj znalkyňa v záveroch posudku podaného súdu odporučila ponechať striedavú osobnú starostlivosť v intervaloch dva týždne u matky a dva týždne u otca. Súd taktiež nezistil ani žiadnu podstatnú zmenu pomerov na strane rodičov alebo maloletých detí od času poslednej úpravy rodičovských práv a povinností, ktorá bola realizovaná v rámci rozvodového konania v roku 2016. Pri zohľadnení všetkých skutočností zistených v rámci dokazovania pri rozhodovaní v danej právnej veci, prioritne s prihliadnutím na záujem samotných maloletých detí, tak súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh matky na zmenu výchovného prostredia nie je dôvodný a v celom rozsahu ho zamietol. Následne súd zdôvodnil uloženie povinnosti otcovi a tiež matke nahradiť trovy konania štátu vo výške 61,64,-eur pre každého zvlášť, s odkazom na ustanovenie § 57 Civilného mimosporového poriadku, ktoré vznikli v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku v celkovej výške 623,28,- eur po tom, čo súd zohľadnil matkou i otcom poskytované zálohy za účelom vyhotovenia znaleckého posudku v sume 2x 250,- eur a vo zvyšnej časti trovy predstavujú trovy preddavkované štátom. O náhrade trov konania vo vzťahu k účastníkom konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala matka maloletých detí v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Ako odvolacie dôvody uviedla, že súd prvej inštancie nevykonal navrhovaný dôkaz, potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci a neúplne zistil skutočný stav veci. Uviedla, že návrh na zmenu režimu starostlivosti o maloleté deti podala z dôvodu, že striedavá osobná starostlivosť rodičov o maloleté deti v danom prípade nefunguje a nie je v najlepšom záujme detí. Otec detí nedodržiaval podmienky a termíny dohodnutej striedavej starostlivosti tak, ako boli upravené rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 22P/29/2016 o rozvode manželstva zo dňa 20. 5. 2016. Otec nedodržiaval intervaly striedavej osobnej starostlivosti už od júna 2016, teda hneď po rozvode manželstva. Taktiež

podľa tvrdenia matky počas nasledujúcich letných prázdnin v roku 2016 boli deti v starostlivosti otca len 2 týždne, pretože dlhšie mu mať deti u seba nevyhovovalo, keďže bolo potrebné zabezpečiť starostlivosť o deti celodenne v čase ich nedochádzania do školy. Podobne to bolo aj cez jaré prázdniny v roku 2017, kedy si ich otec podľa tvrdenia matky nevyzdvihol vôbec. Matka tvrdí, že okrem toho aj v ostatných termínoch si otec detí nebral, respektíve žiadal matku, aby ich zobrala k sebe aj v termíne jeho starostlivosti, pretože mal iný program a iné povinnosti. Termíny striedania osobnej starostlivosti o deti začal otec dodržiavať až po začatí tohto súdneho konania, teda po podaní návrhu na zmenu režimu striedavej osobnej starostlivosti. Matka tiež tvrdí, že otec detí nie je schopný samostatne zabezpečiť náležitú starostlivosť o deti, predovšetkým po intelektuálne či duchovnej stránke. Otec detí je schopný zabezpečiť náležitú starostlivosť o deti len vtedy, ak je aktuálne vo vzťahu s inou ženou, ktorá takúto starostlivosť deťom poskytuje namiesto neho. Otec sa podľa tvrdenia matky o deti zaujíma v danom čase iba minimálne. Túto skutočnosť navrhla matka detí dokázať výsluchom Z. L., bytom v X. L., H. XX/X, ktorá v roku 2016 a 2017 žila ako partnerka v spoločnej domácnosti s otcom detí, pričom však prvoinštančný súd takýto dôkaz nevykonal, čím znemožnil zistenie rozhodujúcich skutočností. Matka tiež tvrdí, že otec sa s deťmi nepripravuje do školy, nechť odkazy učiteľiek detí, čo následne spôsobuje nepripravenosť detí na vyučovanie. Matka musí v termíne jej starostlivosti zameškané učivo s deťmi dobiehať a dodatočne plniť povinnosti súvisiace so školským vyučovaním. Matka tvrdí, že otec detí do času podania návrhu matky nechodil ani na rodičovské združenia, nekomunikoval s učiteľmi, nezaujímal sa o školské ani mimoškolské aktivity detí. Podľa zistenia súdnej psychologičky maloletý C. je v destabilizovanom stave a jeho vývin má neurotické prvky. Dieťa sa po čase strávenom s otcom vracia zmätené a trvá nejaký čas, kým sa opäť nastaví na druhú domácnosť. Dieťa ťažko znáša zmeny prostredia a keď sa blíži termín odchodu k otcovi, má z toho stres, počíta dni a noci, koľko ešte bude môcť byť pri matke a vraví, že k otcovi ísť nechce. Matka zdôraznila, že aj kolízny opatrovník maloletých detí odporučil zveriť obe deti do výchovy matky. Uvedené stanovisko vyplýva zo šetrenia a oboznámenia sa so situáciou obidvoch detí a oboch rodičov na mieste. Kolízny opatrovník tiež uviedol, že matka je tá, ktorá je viac prístupná dohode a že ako prvá pochopila princíp zodpovedného rodičovstva. Matka tiež poznamenala, že kolízny opatrovník potvrdil, že maloletý C. nechce chodiť k otcovi a má zo striedania domova a odchodu od matky úzkostné stavy. Matka v odvolaní uviedla, že základom dobre fungujúcej striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov o maloleté deti je dobrá komunikácia a kooperácia medzi rodičmi, čo v tomto prípade neplatí. Vzťahy medzi rodičmi sú výrazne narušené, komunikácia je obtiažna. Otec detí je voči matke detí často agresívny a vulgárny, a to aj pred deťmi samotnými, čo sťažuje odovzdávanie informácií o stave a okolnostiach života detí počas uplynulých dvoch týždňov starostlivosti jedného z rodičov. Matka uviedla, že rodičia spolu vôbec nekomunikujú. Následne matka poukázala na zákonnú dikciu ustanovenia § 24 ods. 1 Zákona o rodine a uviedla, že striedavá osobná starostlivosť v tomto prípade nie je v záujme maloletých detí a nepredstavuje lepšie zaistenie ich potrieb. Prvoinštančný súd teda dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Taktiež prvoinštančný súd nevykonal navrhovaný dôkaz potrebný na zistenie tejto rozhodujúcej skutočnosti, či otec detí má aj naozajstný záujem na osobnej starostlivosti o deti a či je vôbec schopný samostatne ju poskytovať, ku ktorej skutočnosti aj v odvolacom konaní navrhuje matka vykonať dôkaz výsluchom svedkyne Z. L.. Na základe uvedených skutočností matka navrhuje, aby odvolací súd zveril obe maloleté deti do osobnej starostlivosti matky, uložil otcovi maloletých detí prispievať na výživu oboch maloletých detí mesačne sumou 150 eur výživného na každé dieťa zvlášť a navrhla upraviť styk otca s maloletými deťmi každý párný týždeň v čase od piatku 17. 00 hod. do pondelka 08. 00 hod.

3. Otec maloletého dieťaťa vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že s podaným odvolaním nesúhlasí. So závermi, ako i dôvodmi uvedenými v rozhodnutí prvoinštančného súdu sa plne stotožňuje. Tvrdenie, že otec nedodržiaval striedavú starostlivosť sa v konaní nepreukázalo a toto otec popiera. Napokon matka maloletých detí uvádza, že po začatí konania otec dodržiava režim striedavej starostlivosti, čo však bolo aj dovtedy. Ak aj k nejakej zmene došlo, vždy to bolo po predchádzajúcej dohode. Pokiaľ matka poukazuje v odvolaní na to, že otec nie je schopný samostatne zabezpečiť deťom náležitú starostlivosť, toto tvrdenie matky je len subjektívnym a ničím nepreukázaným tvrdením, ktoré je naopak v priamom rozpore so závermi znaleckého posudku obsiahnutom na strane 18, v zmysle ktorého u rodičov neboli zistené také závažné nedostatky alebo patologické povahové črty, ktoré by mohli ohroziť maloleté deti v ich zdravotnom a psychickom vývoji. Nič na tejto skutočnosti by nezmenil ani výsluch svedkyne L., nakoľko táto nie je odborníkom z oblasti psychológie, keďže z odvolania matky vyplýva, že svedkyňa sa má vyjadriť k tomu, či otec je schopný vykonávať osobnú starostlivosť a či ju chce vykonávať - tieto otázky boli objektívne zodpovedané znaleckým posudkom. Navyše navrhovaná svedkyňa s otcom maloletých detí mala vzťah do mája 2017, pričom súd rozhodoval v októbri 2017 a takýto dôkaz by otec nepovažoval

za objektivný. Otec sa deťom v čase vykonávania osobnej starostlivosti venuje primerane ich veku, záujmom a potrebám. Takisto tvrdenie matky, že maloletý C. nechce byť s otcom, je v rozpore s tvrdením samotného C., ktorý sa opakovane pred znalkyňou, ako i pred súdom vyjadril, tak ako aj maloletá Z., že sú za zachovanie striedavej starostlivosti tak, ako to bolo doposiaľ od roku 2015. Opäť je to len subjektívny názor matky, ktorá nedokáže akceptovať názor maloletých detí a tvrdí, že výsluch maloletého nebol de facto vykonaný, lebo nechcel odpovedať na otázky sudcu, čo však nie je pravda. Pokiaľ matka poukazuje na odporúčania kolízneho opatrovníka, ktorý odporučil zveriť deti do výchovy matke, tak ako otec poukázal už na pojednávaní, toto stanovisko ÚPSVaR je absolútne neobjektívne a v rozpore so závermi znaleckého posudku. Kolízny opatrovník nie je psychológom a vyjadrenie, že matka je dôležitým elementom v živote detí, je absolútne v rozpore so záujmom maloletých detí, ktoré majú právo vyrastať s oboma rodičmi, teda aj s otcom, ktorý je takisto dôležitým elementom v živote detí. Otec v tejto súvislosti poznamenal, že je otázne, či týmto záverom kolízny opatrovník skutočne nestranné háji záujmy maloletých detí. Z uvedených dôvodov má otec za to, že okresný súd dospel na základe vykonaného dokazovania k správnym skutkovým zisteniam, keď správne poukázal na to, že pri šetrení pomerov neboli zistené nedostatky v starostlivosti zo strany otca, ako to v konaní uvádzala matka, deti prejavili záujem na zachovaní modelu takejto starostlivosti, majú už zaužívaný stav a sú schopné fungovať v dvoch domovoch i naďalej a znalkyňa v posudku podaného súdu odporučila ponechať striedavú osobnú starostlivosť v intervaloch dva týždne u matky a dva týždne u otca. Z uvedeného dôvodu preto otec maloletých detí navrhuje, aby odvolací súd po preskúmaní veci napadnutý rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 9P 19/2017 zo dňa 31.10.2017 potvrdil.

4. Kolízny opatrovník maloletých detí vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol skutočnosti, ktoré boli už obsiahnuté v správe podanej súdu v štádiu prvoinštančného konania zo dňa 25. 10. 2017 a ako nové okolnosti, ktoré zistil šetrením pomerov rodičov a maloletých detí v štádiu odvolacieho konania po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie uviedol, že počas šetrenia v domácnosti otca zistil, že nedošlo k zmene pomerov a otec má vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o maloleté deti. Počas šetrenia sa však otec maloletých detí vyjadril, že nesúhlasí s odporúčaním znalkyne, teda absolvovaním rodičovskej terapie a poradenstva. Uviedol, že nikam chodiť nebude, lebo nemá čas, chodí do práce. Počas šetrenia v domácnosti matky kolízny opatrovník taktiež zistil, že k zmene pomerov nedošlo a aj matka má vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o maloleté deti. Matka maloletých detí sa počas šetrenia kolízneho opatrovníka vyjadrila, že voči znaleckému posudku nemá námietky a súhlasí s absolvovaním rodičovskej terapie. Kolízny opatrovník uviedol, že vzhľadom na vyjadrenie znalkyne, najmä v časti, kde uvádza, aký je psychický stav maloletých detí, že pri pretrvávajúcom antagonistickom vzťahu rodičov môže aktuálne psychický stav dieťaťa rezultovať do porúch správania a vzhľadom na neprístupnosť otca maloletých detí absolvovať rodičovskú terapiu a zmeniť súčasný vzťah s matkou, kolízny opatrovník uviedol, že podľa jeho názoru je v záujme maloletých detí, aby boli zverené do osobnej starostlivosti matky a styk s otcom upraviť čo možno v najširšom rozsahu. Kolízny opatrovník zdôraznil, že súd návrh matky zamietol, avšak napriek odporúčaniam znalkyne nenariadil rodičom povinnosť absolvovať kurz rodičovskej terapie. Kolízny opatrovník ďalej vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol zásadné skutočnosti, ktoré nastali po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, kedy otec na základe vyjadrenia kolízneho opatrovníka žiadal osobne dňa 2. 11. 2017 nazrieť zo spisovej dokumentácie maloletých detí. Táto spisová dokumentácia mu bola sčasti sprístupnila, následne toho istého dňa 2. 11. 2017 otec maloletých detí navštívil pracovisko kolízneho opatrovníka a doručil žiadosť o sprístupnenie celej spisovej dokumentácie. ÚPSVaR L. Y., kancelária riaditeľa, jeho žiadosti sčasti nevyhovela. Otec maloletých detí na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny pracovisko B. doručil dňa 21. 11. 2017 podnet, v ktorom uvádza, že maloleté deti sa dlhšiu dobu sťažovali na skutočnosť, že po príchode matkinho priateľa, ktorý s nimi žije v spoločnej domácnosti, nemôžu spať vo svojich posteliach, ale pravidelne sú posielané do obývačky, kde spávajú na pohovke. Dňa 22. 11. 2017 otec maloletých detí doručil na úrad ďalší podnet, v ktorom uvádza, že matka maloletých detí dostatočne a dôsledne nedbá o výchovu a všestranný vývin maloletých detí. Taktiež nasledujúci deň 23. 11. 2017 otec maloletých detí opätovne doručil na úrad podnet, v ktorom uvádza, že matka maloletých detí s ním odmieta akýmkoľvek spôsobom komunikovať. Na základe doručených podnetov od otca kolízny opatrovník preveroval pomery a vykonal taktiež pohovor s obidvomi maloletými deťmi. Obaja rodičia s vykonaním pohovoru súhlasili, otec maloletých detí však žiadal, aby pri pohovore s deťmi bol prítomný. Otca maloletých detí kolízny opatrovník informoval, že pohovor s deťmi bude vykonaný bez prítomnosti rodičov, v škole, za prítomnosti pedagogického pracovníka. Otec sa neskôr dožadoval odvolania súhlasu s vykonaním pohovoru s maloletými. Kolízny opatrovník pohovor s maloletými deťmi vykonal v škole, za prítomnosti pedagogického pracovníka a vykonaným pohovorom s deťmi sa nepreukázalo,

že matka maloletých detí zanedbáva starostlivosť o deti. Počas pohovoru s deťmi sa žiadne tvrdenia otca nepreukázali ako opodstatnené, pričom maloleté deti vyjadrili svoj názor, že striedavá osobná starostlivosť im vyhovuje a nechcú na nej nič meniť. Chceli by však, aby sa rodičia prestali hádať. Na základe podania od otca takisto kolízny opatrovník požiadal o vypracovanie správ ošetrojúceho lekára maloletých detí a taktiež školu, ktorú maloleté deti navštevujú. V správe od lekára sa uvádza, že maloleté deti bývajú choré len sporadicky a keďže sú v striedavej osobnej starostlivosti rodičov, aj doprovod pri ich ochoreniach je striedavý. V správe lekára sa uvádza, že maloletá Z. bola naposledy v ambulancii s Y. dňa 10. 4. 2017 v doprovoze matky a C. pre B. P. dňa 8. 8. 2017 v doprovoze otca, ktorý čerpal aj OČR-ku. Matka sprevádza deti na odborné vyšetrenia, očkovania a preventívne prehliadky pravidelne a bez omeškania. Z pediatrického hľadiska lekár uviedol, že na maloletých deťoch nebadáť žiadne fyzické ani psychické známky zanedbávania zo strany oboch rodičov. Taktiež v správe zo Základnej školy J. B. v X. L. vyplýva, že maloletá Z. navštevuje školu pravidelne, vymeškané hodiny má len z dôvodu ochorenia, ktoré má ospravedlnené, vyučovacie výsledky má výborné, hoci v poslednej dobe je u žiačky badať mierne kolísanie výsledkov, na vyučovaní je pozorná, domáce úlohy si plní zodpovedne a jej správanie je bezproblémové. Rodičovských združení sa zúčastňujú obidvaja rodičia, informujú sa o výchovno - vzdelávacej aktivite žiačky a podľa názorov a postrehov triednej učiteľky nevidí rozdiel, kedy dieťa prichádza zo školy z pobytu od matky alebo otca. Triedna učiteľka maloletého C. v správe uviedla, že žiak chodí do školy riadne pripravený a nepostrehla, že by počas pobytu u matky zanedbávala jeho školské povinnosti. Žiacku knižku máva podpísanú každý deň, na odkazy v slovníčku skôr reaguje matka. Vedomosti žiaka sú na veľmi dobrej úrovni. V správe triedna učiteľka maloletého C. uviedla, že počas pobytu u otca sa viackrát stalo, že sa žiak v škole spolužiakom aj triednej učiteľke sťažoval, že ho otec za zlé známky bije. Často býva vtedy v škole smutný a bolievala ho hlava. Keď dostal naposledy trojku, rozplakal sa, aby mu ju do žiackej knižky triedna učiteľka nezapísala. Počas pobytu u matky sa takáto situácia nevyskytuje. Na základe týchto skutočností potom kolízny opatrovník navrhuje, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil za účelom nariadenia povinnosti rodičom absolvovať kurz rodičovskej terapie v zmysle záverov znaleckého posudku a po absolvovaní rodičovskej terapie navrhuje rozhodnúť v zmysle správy, kto z rodičov viac pokročil v pochopení a aplikovaní princípov zodpovedného rodičovstva.

5. Matka maloletých detí vo svojom následnom vyjadrení uviedla, že na podanom odvolaní naďalej trvá a trvá aj na vypočutí svedkyne Z. L., ktorá síce nie je odborníkom z oblasti psychológie, ale poskytne súdu objektívne informácie o priebehu starostlivosti o maloleté deti. Je spôsobilá podľa názoru matky poskytnúť súdu informácie, kto sa s deťmi pripravoval na vyučovanie, kto zabezpečoval stravu, hygienu a kto s nimi trávil voľný čas. Matka uviedla, že otec sa deťom vyhráža, že ak povedia niečo proti striedavej starostlivosti, dá utradiť všetky zvieratá, lebo sa nebude mať kto o nich starať. Matka uviedla, že najmä maloletú Z. to veľmi zasiahlo, pretože má zvieratá veľmi rada a synovi sa otec vyhráža neustále bitkou. Prikazuje im, čo a kde majú a môžu hovoriť. Na internete mal podľa vyjadrenia dcéry vo vyhľadávачi zadané: „C.“. Matka sa domnieva, že po takomto správaní by sa žiadne dieťa neodvážilo povedať iný názor, ako len to, že je za zachovanie modelu striedavej starostlivosti. Matka uviedla, že tak, ako to vyplýva z vyjadrenia detského lekára, otec často využíval OČR-ky a čerpal ich hlavne kvôli svojim aktivitám, kedy deti boli v školskom a predškolskom zariadení, ale on nebol v práci a potreboval voľno. Takáto situácia sa opakovala niekoľkokrát do roka. Matka zdôraznila, že o tom, že jej syn bol 8. 8. 2017 u detského lekára so B. P. vôbec nevedela, ani o chorobe dieťaťa neinformoval a taktiež deti pokiaľ prišli k nej, nepovedali, že C. bol chorý, pretože to mali zakázané od otca. Matka tiež uviedla, že otec nekontroluje deťom pravidelne domáce úlohy ani slovník a triedna učiteľka maloletého C. musí oznamovať koľkokrát napísať a zopakovať, keď sú deti u otca. Preto nemá maloletý C. často potrebné veci na vyučovanie, alebo ich má až po tom, keď príde k matke. Vtedy sa cíti zle a zahanbený pred spolužiakmi, nakoľko je citlivejšej povahy. Dcéra má z neho tiež strach a preto obaja robia presne to, čo im povie a rozkáže, len aby nemuseli počúvať „ hukot “. Matka uviedla, že maloletý C. sa jej často na otca sťažuje, že je k nemu zlý, stále kričí a „húka“. Má strach s ním robiť aj domáce úlohy. Viackrát sa stalo, že syn prišiel od otca s nenapísanými úlohami a museli ich s matkou v nedeľu dorábať. Na jej otázku, prečo to robí, maloletý odpovedal, že sa bojí otca. Matka poukázala na incident, ktorý sa udial dňa 3. 12. 2017, kedy jej otec odmietol dať deti bez akéhokoľvek vysvetlenia a dôvodu. Svoju dcéru videla až na druhý deň v škole, kam sa rýchlo ponáhľala pre nich. Po tom, ako otec podal na matku podnet, že zanedbáva starostlivosť o deti a dozvedel sa, že deti majú byť vypočuté v škole, chodil za nimi každý deň domov k matke a vypytoval sa ich, či už boli v škole „zlé tetky“. Stále im prikazoval, nech nezabudnú, na čom sa dohodli a čo majú hovoriť. Šepkal im príkazy a neustále dookola opakoval, čo majú hovoriť. Keď sa s nimi lúčil, poslal ich k oknu, nech mu idú zakývať a tam si ich fotil. Deti sa pýtali matky, prečo si ich otec

fotí, na ktorú otázku matka radšej neodpovedala. Matka zdôraznila, že všetky podnety otca sa ukázali ako neopodstatnené. Matka uviedla, že nie sú pravdivé tvrdenia otca, že maloleté deti musia spávať na gauči, nakoľko v byte žije len ona s deťmi a priateľ chodíva na návštevu každý alebo každý druhý víkend a nežije s nimi v spoločnej domácnosti. Matka v závere vyjadrenia uviedla, že všetky podnety, ktoré na ňu podal otec, sú len umelo vykonštruované a v podstate v nich zhrnul všetko to, v čom robí chybu on a práve z týchto dôvodov žiada zrušiť striedavú starostlivosť a zveriť deti výlučne do svojej opatery.

6. Otec maloletých detí sa v následnom vyjadrení k vyjadreniam matky a kolízneho opatrovníka v plnom rozsahu pridržiaval svojho predošlého vyjadrenia k podanému odvolaniu. V. matky sa vôbec nezakladajú na pravde a sú aj v rozpore s opätovným vyjadrením maloletých detí, tak ako to vyplýva z vyjadrenia kolízneho opatrovníka zo dňa 08.12.2017, kedy vyjadrili svoj názor, že striedavá osobná starostlivosť im vyhovuje a nechcú na to nič meniť. Aj zo šetrení kolízneho opatrovníka vyplýva, že obaja rodičia majú vhodné podmienky pre starostlivosť o maloleté deti. Od posledného pojednávania vo veci v októbri 2017 ubehol už takmer pol rok, deti si pravidelne striedajú, situácia sa upokojila a doposiaľ striedavá starostlivosť funguje. Má za to, že ak aj maloletý C. bol smutný v škole, mohlo to byť spôsobené aj tým, že je vedené toto konanie, pretože o ňom vedel a bol aj viackrát vypočutý vo veci. Z uvedeného dôvodu preto otec maloletých detí navrhuje, aby odvolací súd po preskúmaní veci rozsudok okresného súdu potvrdil.

7. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku - ďalej „CSP“), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 65 a § 66 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku - ďalej „CMP“ a po nariadení pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP a doplnení dokazovania v súlade s ustanovením § 68 CMP rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP, ako vecne správny potvrdil.

8. Podľa ustanovenia § 1 CMP podľa tohto zákona súdy prejednávajú a rozhodujú veci ustanovené v tomto zákone.

9. Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa ustanovenia § 111 písm. b/ Civilného mimosporového poriadku, v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje (okrem iného aj) o úprave výkonu rodičovských práv a povinností.

11. Vychádzajú z čl. 5 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej Zákon o rodine), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

12. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej Zákon o rodine), rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

13. Podľa ustanovenia § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

14. Podľa ustanovenia § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

15. Podľa ustanovenia § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže uložiť maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

16. Podľa ustanovenia § 37 ods. 4 Zákona o rodine, na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa počas výkonu výchovného opatrenia podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3 súd môže rodičom dieťaťa, osobám, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcim osvojiteľom, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľom alebo poručníkovi, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, uložiť

a) povinnosť spolupracovať so zariadením podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3, s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom,

b) inú povinnosť.

17. Návrhom datovaným dňa 20.03.2017 sa matka maloletých detí domáhala zmeny úpravy práv a povinností rodičov k maloletej Z. a k maloletému C. tak, že obe maloleté deti žiadala zveriť do jej osobnej starostlivosti a otcovi uložiť povinnosť prispievať na výživu každého maloletého dieťaťa zvlášť sumou 150,- eur mesačne, počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia do budúca. Žiadala tiež upraviť styk otca s maloletými deťmi tak, že tento je oprávnený sa s deťmi stretávať každý páry týždeň v mesiaci v čase od piatku 17.00 hod. do pondelka rána, pričom v odvolaní upresnila, že navrhuje upraviť styk otca s maloletými deťmi každý páry týždeň v čase od piatku 17.00 hod. do pondelka 08.00 hod. Návrh matka zdôvodnila tým, že deti pochádzajú z manželstva rodičov, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 22P/29/2016-36 zo dňa 20.5.2016 rozvedené a súčasne bola schválená dohoda rodičov, ktorou deti na čas po rozvoze manželstva boli zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v dvojtýždňových intervaloch. Podľa argumentov matky obsiahnutých v návrhu, však striedavá osobná starostlivosť prestala úplne fungovať v zmysle dohodnutých pravidiel už koncom júna 2016, tento model nie je na prospech maloletých detí, otec náležite starostlivosť počas pobytu detí u neho nezabezpečuje, deťom nezabezpečuje stravu a na maloleté deti striedavá osobná starostlivosť nevlýva priaznivo. V návrhu taktiež matka spochybnila osobnú pôsobivosť otca poskytovať riadnu a všestrannú starostlivosť o maloleté deti.

18. V štádiu prvoinštančného konania okresný súd vykonal dokazovanie výsluchom rodičov maloletých detí, realizoval výsluch i samotných maloletých detí, vypočul svedka Z. L. (R. matky maloletých detí), uskutočnil opakovane šetrenie pomerov na strane oboch rodičov prostredníctvom kolízneho opatrovníka, nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru psychológie, klinickej psychológie detí J. H. P. J., oboznámil sa s listinnými dôkazmi tak, ako boli súdu predložené rodičmi maloletých detí, pripojeným spisom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 4P/9/2016, rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 22P/29/2016, realizoval šetrenie a zabezpečoval správy zo školského zariadenia, ktoré aktuálne navštevujú mal. Z. a mal. C.. Na podklade takto zisteného stavu potom súd prvej inštancie zaujal právny názor a meritórne vo veci rozhodol.

19. Odvolací súd v súlade s ustanovením § 68 Civilného mimosporového poriadku považoval za potrebné pre zistenie skutočného stavu veci doplniť dokazovanie najmä s ohľadom na potrebu zistenia aktuálneho stavu pomerov medzi rodičmi, či medzičasom vzhľadom na uplynulú dobu od vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie došlo k zásadnejšiemu, najmä k žiadúcemu pozitívnemu posunu vo vzájomnej komunikácii medzi rodičmi, ako aj zistenie, ako sa striedavá osobná starostlivosť osvedčila aj s odstupom času, no v neposlednom rade a najmä, aký má vplyv na obe maloleté deti.

20. Odvolací súd za týmto účelom nariadil pojednávanie, na ktorom vypočul matku a otca maloletých detí, obe maloleté deti, kolízneho opatrovníka, doplnil dokazovanie výsluchom znalca a svedeckými výpoveďami triednych učiteliek oboch maloletých detí.

21. Matka maloletých detí pri výsluchu pred odvolacím súdom uviedla, že návrh podala z dôvodov, ktoré uviedla v písomnom vyhotovení a trvá na ňom, že nič sa v situácii nezlepšuje, táto neistota stále pretrváva a komunikácia medzi rodičmi je zlá. Pokiaľ ide o maloletú Z., všetky platby, čo sa týka školy, všetky záležitosti ohľadne lekára, má podľa dohody vykonávať otec, ona sa stará o tieto záležitosti v prípade C.. Poukazuje na to, že otec tieto veci zanedbáva, ona bola kontaktovaná aj detskou lekárkou vo veci

očkovania maloletej Z., ktorá nebola na XX-ročnom očkovaní. Na otázku súdu uviedla matka, že otca informovala o potrebe absolvovať s dieťaťom očkovanie, ale on túto povinnosť zanedbal.. Poukázala na zlý psychologický stav maloletého C., ktorý vyratúva minúty, ktoré mu ešte ostávajú u matky, tvrdí, že celú nedelu preplače, keď má ísť k otcovi. Deti hovoria pravdu len jej a C. slúbil, že aj tu na súde pravdu povie, pokiaľ sa to ale nikto iný nedozvie. Vytýkala otcovi, že neplatí to, na čom sa dohodnú, matka na pojednávaní pred odvolacím súdom popísala situáciu ohľadne dovolenky v M., poukázala na to, že doprava sa pred súdom vôbec neriešila, otca upozornila už v marci, o tomto dokonca jej slúbil prispieť a počas rodičovskej terapie otec si to zrazu rozmyslel. Má preto za to, že musí trvať na tomto návrhu. Na otázku odvolacieho súdu, ako matka hodnotí rodičovskú terapiu, uviedla, že tá prebieha tak, že otec vyťka matke, že za všetko môže, môže za rozvod, môže si aj za to, že je striedavá osobná starostlivosť, má si teraz znášať následky. Pokiaľ sa súd opýtal, či aj ona vyťka niečo, matka uviedla, že nie, pretože sa nedostane ani k slovu. Netrúfa si hodnotiť, či by úžitok terapia priniesla, možno keby trvala táto terapia dlhšie. Na otázku súdu, akým spôsobom matka komunikuje s deťmi, keď sú u otca, matka uviedla, že im pravidelne telefonuje, avšak často sa jej nepodarí s deťmi spojiť. Uviedla tiež, že v čase, keď sú 2 týždne u otca, otec jej v tomto období bráni akýkoľvek styk s deťmi, s tým, že o všetko sa vtedy má starať on, pretože si neželá akúkoľvek prítomnosť matky v tomto období. Na otázku súdu, akým spôsobom znáša maloletá Z. prítomnosť u otca, matka uvádza, že Z. je silnejšia, prevzala určitú zodpovednosť aj za brata, matke nič nepovie a tvári sa, akoby sa nič nedialo, ona však má za to, že deti sa jej vzdalujú.

22. Otec maloletých detí pri výsluchu pred odvolacím súdom uviedol, že nevníma také problémy, ako hovorila matka, naopak, on má za to, že aj jemu deti všetko hovoria, dokážu komunikovať spolu o všelijakých možných témach, aj dosť citlivých, osobných a tiež si myslí, že mu deti všeličo povedia. Má za to, že takáto striedavá starostlivosť funguje už dlhšiu dobu, funguje dobre, a preto nevidí dôvod, aby sa toto, čo už je osvedčené, nejakým spôsobom menilo. Na otázku súdu, či sa otec vie postarať o deti, nakúpiť, uvariť, opraviť, uvádza, že toto všetko zvláda, varí deťom. Tvrdí, že sa dokáže o deti postarať. Na otázku, aby sa otec vyjadril k tvrdeniu, že sa ho má maloletý C. báť, uviedol, že na to nemá čo povedať a je mu to veľmi ľúto. Otec na otázku ohľadne rodičovskej terapie uviedol, že pokiaľ sa dvaja nevedia dohodnúť a nechcú túto riadne absolvovať, nemá žiadny zmysel, on sám nemá s tým problém a je ochotný túto rodičovskú terapiu absolvovať. Podľa neho tým, kto odmieta komunikovať v tomto vzťahu, je práve matka detí. Na otázku súdu, či otec badá, že by sa maloletý C. uzatváral do seba, otec uviedol, že nevidí nič takéto, hráva sa s deťmi, komunikujú úplne normálne, bežne fungujú. Na otázku súdu, či žije sám alebo s niekým iným v spoločnej domácnosti, uviedol, že žijem sám, má priateľku, ktorá ho navštevuje príležitostne, keď sa jej dá, deti ju poznajú a dobre spolu vychádzajú. Na otázku súdu, akým spôsobom riešia rodičia určité situácie, ku ktorým dôjde, otec uviedol, že on matku informuje, keď sa niečo stane, takisto pri odovzdávaní detí uvedie, ak niečo sa mu nepozdáva, ale matka odmieta jeho názor, resp. radu počúvať. Na ďalšiu otázku uviedol, že s matkou komunikujú telefonicky, prípadne aj SMS správami. Otec ďalej uviedol, že deti majú svoj zaužívaný denný režim, ktorý dodržiavajú. Uvádza, že jeho pracovný čas je od 7.00 hod. do 15.30 hod., teda pravidelný. Otec tiež uviedol, že pokiaľ sú deti u matky a chce s nimi komunikovať, dovoľá sa iba dcére, hoci C. má telefón, jeho stará matka mu ho zobrala, dala zablokovať, nevie sa potom s dieťaťom skontaktovať.

23. Z výpovede svedkyne H. U. R., V. N. maloletého C., vyplynulo, že je triednou učiteľkou maloletého 2 roky, teda už za situácie, že manželstvo bolo rozvedené a deti boli v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Na otázku súdu svedkyňa uviedla, že ona nevidí žiaden rozdiel, či sa maloletý vracia od matky alebo od otca. Uviedla, že majú v pondelok ráno s deťmi ranné komunity, kde sa rozprávajú, čo sa udialo za ten čas v živote detí, avšak nič takéto významné v tomto smere nepostrehla. Sú to úplne bežné detské veci. Svedkyňa si nevšimla, že by v správaní maloletého C. došlo k nejakým zmenám, nevie to posúdiť, C. patrí k živším deťom. Na otázku súdu uviedla, že nevie, či sa dokáže zdôveriť s nejakými problémami alebo či to drží v sebe. Pokiaľ sa jej maloletý zdal nejaký smutný a spýtala sa ho, čo mu je, tak odpovedal, že nevie, čo mu je. Má za to, že C. sa ani spolužiakom s ničím nezdôveruje, pretože takéto deti riešia úplne iné veci ako situáciu v rodine. Na otázku súdu, či svedkyňa zbadala, že maloletý býva niekedy sklúčenejší, zamyslenejší, uviedla, že niekedy sa to stane, máva také stavy, ale nezdôverí sa nikdy, že by mu niečo bolo. Nezistí, nezbadá, či to bolo po pobyte u matky alebo u otca, toto si ona všimne len z toho, kto je podpísaný v žiackej knižke. Na otázku súdu, aby sa svedkyňa vyjadrila k záujmu rodičov o spoluprácu so školou, uviedla, že toto funguje úplne v poriadku, harmonicky, možno povedať, že obaja sa o dieťa zaujímajú, slovníčky sú podpísané a pokiaľ sa aj stane, že niečo rodič prehliadne, je to úplne bežné, a to sa stáva každému. Žiadne závažné nedostatky nezistila. Na

otázku právnej zástupkyne matky ohľadne situácie v decembri 2017, keď mal mať maloletý strach zo zapísania trojky, svedkyňa uviedla, že áno, toto sa stalo raz alebo dva razy, je to pravda, ale zamerala sa na to sledovať, či to bude opakované, ale viackrát sa táto situácia nezopakovala. Na doplňujúcu otázku odvolacieho súdu, či to bol strach zo známky alebo z otca, svedkyňa uviedla, že vtedy to bol strach z otca, zamerala sa však na to, či je treba túto situáciu riešiť, či to bude pretrvávajúci problém, čo nezistila.

24. Odvolací súd z výpovede svedkyne R. O., triednej učiteľky maloletej Z. zistil, že je V. N. maloletej Z. už tretí rok, no nevedela o tom, že rodičia maloletej sú rozvedení, toto sa dozvedela až po tom, keď prišla žiadosť zo súdu, aby sa vyjadrila. Uviedla, že maloletá Z. je tiché dieťa, veľmi sa nezdôveruje, je dobrá žiačka, v kolektíve obľúbená a žiadne zmeny správania si u nej nevšimla. V poslednej dobe sa javí ako veselšia, viac sa v kolektíve otvorí, predtým sa jej zdala utiahnutejšia. Pokiaľ ide o vzťahy v rodine, svedkyňa uviedla, že maloletá sa o tomto nezmieňuje ani slovíčkom, nevie teda nič. Pretože matka mala svedkyňu povedať, že Z. si neželá, aby učiteľka o tomto vedela, tak ona sa jej na tieto záležitosti radšej nepýta. Svedkyňa uviedla, že nepobadala nikdy, kedy je dieťa u ktorého z rodičov. Pokiaľ ide o spoluprácu rodičov so školou, táto je dobrá z oboch strán, rovnako, čo sa týka rodičovských združení, zrejme chodí ten, ktorý má práve dieťa vo svojej osobnej starostlivosti. Žiadne negatívne javy nepobadala.

25. Odvolací súd považoval za potrebné v odvolacom konaní vypočuť aj súdnu znalkyňu J. H. P., J., znalkyňa z odboru psychológia, ktorá v štádiu prvoinštančného konania vypočutá nebola, pričom odvolací súd dovypočul súdnu znalkyňu za účelom upresnenia niektorých zásadných skutočností uvádzaných v Znaleckom posudku č. 72/2017. Na otázku súdu, aby sa znalkyňa vyjadrila, či pri svojom šetrení zistila pri niektorom dieťati nejaký strach alebo obavu z niektorého rodiča, súdna znalkyňa uviedla, že nie, nič takéto nezistila. Pokiaľ ide o osobnosť rodičov, uviedla, že zistila, že obaja rodičia sú schopní sa o dieťa dostatočne postarať. Na otázku súdu, aby sa znalkyňa vyjadrila, či zistila, že dieťa preferuje niektorého z rodičov, znalkyňa odkázala na závery znaleckého posudku, kde sa vyjadrila, že maloletá Z. má k obojmu rodičom pozitívny vzťah, ale mierne preferuje matku, čo je prirodzené vzhľadom na to, že matka je jej prirodzeným identifikačným vzorom. Pokiaľ ide o maloletého C., tam bola zistená určitá neistota, narušená rodinná identita, avšak na otázku odvolacieho súdu znalkyňa dovysvetila, že dieťa cíti hlavne C. medzi rodičmi, je si preto neistý svojím postavením a je pre neho psychologicky nebezpečné vyjadriť sa konkrétnejšie, a preto hľadá určitú náhradu a tú nájde v rovesníckom prostredí. Poukázala pritom na znalecký posudok v tom, že deti nedokážu zaujať objektívny postoj k svojim rodičom. Na otázku, či deti pri šetrení odpovedali otvorene a pravdivo, znalkyňa opäť poukázala na znalecký posudok s tým, že ona môže na takéto otázky odpovedať len po komplexnom posúdení všetkými dostupnými technikami v rámci svojej profesie, pretože až tak sa môže dozvedieť pravdivú odpoveď, za použitia tzv. projektívnych techník, o ktoré sa znalkyňa opierala pri svojich záveroch. Deti teda nepreferujú ani jedného z rodičov. Na otázku, či znalkyňa prípadne nezistila manipuláciu s názorom detí alebo nejaké ovplyvňovanie, uviedla, že toto je tam vždy, či už vedomé alebo nevedomé a práve ešte tie techniky nevedomé sa možnože výraznejšie podpíšu, čiže táto otázka sa vylúčiť nedá. Poukázala však na to, že práve z tohto dôvodu aj upozorňovala na potrebu zlepšenia komunikácie medzi rodičmi a na závažnosť rodičovskej terapie so záverom, že ten z rodičov, kto je náchylnejší a ochotnejší sa tomuto podriaďiť, je zrejme tou osobou, ktorá dosiahne väčší pokrok pri tejto terapii v stanovených cieľoch a tá osoba, ktorá by mala mať dieťa vo svojej osobnej starostlivosti, pokiaľ by neprichádzala do úvahy striedavá starostlivosť. Znalkyňa pred odvolacím súdom uviedla, že asi trištvrte roka po podaní znaleckého posudku bol za ňou otec s tým, že sa cítil zneistený z toho, že sa niečo deje, že by mohlo dôjsť k zmene v striedavej starostlivosti, bol tam aj s deťmi, no nebadala na nich žiadny rozdiel od doby, kedy robila svoje dokazovanie. Súdna znalkyňa dôrazne upozorňovala na to, že táto terapia musí byť dôsledná, zameraná na konkrétne ciele, ktoré postupne treba plniť a dosahovať a trvá určitú dobu, až potom je možné určiť, akým spôsobom sa budú rodičia môcť venovať deťom a ako rozhodnúť o ich starostlivosti. Tam sa zistí, ako sa rodičia posunuli vo svojom správaní. Na otázku súdu, pokiaľ zlyháva komunikácia rodičov, či môže byť efektívna striedavá osobná starostlivosť, či to nezanechá nejaké nevhodné stopy na dieťati, znalkyňa odpovedala, že každá zlá komunikácia medzi rodičmi negatívne vplyva na dieťa, a to bez ohľadu na to, či sú deti v striedavej starostlivosti v rôznych intervaloch, alebo či sú v osobnej starostlivosti jedného z rodičov, či funguje rodina, pretože dieťa reaguje práve na ten C. medzi rodičmi a nie na režim starostlivosti o deti. Znalkyňa uviedla, že v prípade, ak všetko funguje, ako má, na dĺžke intervalu starostlivosti natoľko nezáleží. Znalkyňa tiež upozornila na to, že podľa zaužívanej praxe to, že nefunguje komunikácia medzi rodičmi, je dôvodom, pre ktorý by sa nemala nariadiť striedavá osobná starostlivosť, pričom sa stretáva vo svojej praxi s tým, že niektorý z

rodičov v podstate toto zneužíva a týmto spôsobom chce triumfovať nad druhým rodičom, čo považuje za nebezpečný jav. Zároveň uviedla, že prvým predpokladom toho, aby rodičia takúto terapiu absolvovali, je to, že sa chcú sami z vlastnej vôle terapie zúčastniť a pokiaľ niektorý z rodičov toto odmieta, tak nemôže dostať deti do svojej osobnej starostlivosti, pretože sa nikam neposúva. Na otázku právnej zástupkyne matky, či môžu stresovať alebo negatívne vplyvať na deti fyzické presuny z jedného prostredia do druhého, súdna znalkyňa uviedla, že nie toto je dôležité, deti môže stresovať aj jeden jediný moment a vážne ich zasiahnuť, ale to všetko má korene práve vo vzťahu medzi rodičmi. Pokiaľ je tento dobrý, tak nič takéto nehrozí. Zároveň uviedla, že pri maloletých deťoch V. nič takéto nezistila.

26. Obe maloleté deti zhodne pri vypočutí pred odvolacím súdom uviedli, že ich doterajší model striedavej osobnej starostlivosti vyhovuje a neprajú si na ňom nič nemeniť.

27. Pracovníčka kolízneho opatrovníka na pojednávaní pred odvolacím súdom uviedla, že v nadväznosti na pohovor s maloletými deťmi je zrejmé, že deti sú vysporiadané s terajším režimom, našli si spôsob ako prežiť bez nejakej vážnejšej ujmy. Z celkového dokazovania je však preukázané, že komunikácia medzi rodičmi je vážne narušená a pokiaľ sa s tým nič neurobí, bude to mať závažné následky v správaní detí tak, ako na to poukázala aj predtým vypočutá súdna znalkyňa. Zásadne nemá námietky voči striedavej osobnej starostlivosti, ale pod podmienkou, že sa rodičia zúčastnia rodičovskej terapie, tak ako to uviedla súdna znalkyňa, pretože je to v záujme maloletých detí.

28. Právna zástupkyňa matky uviedla, že po všetkom dokazovaní v štádiu odvolacieho konania, matka sa pridrižiava svojho návrhu s tým, že pokiaľ jej deti budú zverené do osobnej starostlivosti, navrhla širší styk otca s maloletými deťmi tak, aby úloha otca bola v čo najširšej miere zachovaná. Matka je pripravená zúčastniť sa, absolvovať rodičovskú terapiu tak, ako to navrhovala súdna znalkyňa, aj kolízny opatrovník.

29. Otec po vykonanom dokazovaní pred odvolacím súdom zhodne uviedol, že je tiež ochotný podrobiť sa rodičovskej terapii.

30. Odvolací súd tak doplnil dokazovanie aj oboznámením sa s obsahom vyžiadaného spisu Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 26P/76/2008, v ktorom sa matka maloletých detí domáhala nahradenia súhlasu otca s vycestovaním oboch maloletých detí do zahraničia na dovolenkový pobyt v M. v období od 13. 7. 2018 od 22. 7. 2018. Z obsahu predmetného spisu, najmä z vyjadrení oboch rodičov maloletých detí, mal odvolací súd zistené, že komunikácia medzi rodičmi je naďalej komplikovaná, prakticky žiadna, rodičia naďalej majú veľký problém dospieť k akémukoľvek kompromisu v záležitostiach týkajúcich sa maloletých detí, nemajú ochotu byť voči sebe ústretoví, čo aj napokon viedlo k nutnosti zo strany matky iniciovať predmetný spor, ktorým by súd nahradil súhlas otca s vycestovaním maloletých detí do zahraničia za konkrétnym účelom. V procesnom vyjadrení otca v predmetnom konaní je výslovne uvedené, že matka maloletých detí odmieta akúkoľvek komunikáciu s ním, pričom podľa tvrdenia otca tento problém pretrváva už zhruba 2 roky, kedy s otcom matka nechce komunikovať dokonca ani o podstatnejších veciach, ako je dovolenka. Z hľadiska predmetu rozhodovania odvolacieho súdu v odvolaní napadnutej veci v konaní súdu o zmene výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, je však zásadnejšie písomné vyjadrenie kolízneho opatrovníka zo dňa 1. 6. 2018, podané v predmetnom konaní o nahradenie súhlasu otca s vycestovaním detí, z obsahu ktorého taktiež vyplývajú podobné závery, ako už odvolací súd konštatoval z procesných vyjadrení otca aj matky. V predmetnej správe kolízny opatrovník taktiež výslovne uviedol, že komunikácia medzi rodičmi počas striedavej osobnej starostlivosti je komplikovaná a neprebíha na takej úrovni, akú si striedavá osobná starostlivosť vyžaduje. Na základe pretrvávajúcich problémov pri realizácii striedavej osobnej starostlivosti kolízny opatrovník požiadal o spoluprácu RPPS, ktorá prebieha individuálnymi a aj spoločnými konzultáciami s rodičmi. Napriek tomu, že sa rodičia rozhodli pre spoločné konzultácie, rozhovory prebiehali v značne konfrontačnej atmosfére, dominantnejšie zo strany otca. Zo správy RPPS o spolupráci s rodičmi z týchto konzultácií vyplýva, že v úvode spolupráce sa matka počas rozhovorov chcela dohodnúť s otcom o malej zmene realizácie styku otca s deťmi cez prázdniny, avšak otec je absolútne neprístupný ohľadom ústretovosti pri komunikácii s matkou. Otec je presvedčený, že jediný, kto robí problém, je matka, ktorá vo všetkom zavádza, klame a jemu ide o princíp. Často sa vracia k rozvodu, obviňuje matku z rozpadu rodiny. Striedavá osobná starostlivosť podľa otca je fungujúca a vyhovujúca pre deti. Zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že matka striedavú osobnú starostlivosť vníma úplne inak, podľa jej vyjadrenia zo začiatku sa deti posťažovali na otcove správanie, teraz sa však boja povedať pravdu. Je presvedčená, že deti túto situáciu nezvládajú a začali mať problémy. V poslednej dobe nechcú

rozprávať, dcéra sa uzatvára, pretože keď niečo povie a otec sa to dozvie na súde, bude zle a syn sa viac posťažuje v škole, ako jej doma. Z predmetnej správy kolízneho opatrovníka taktiež vyplýva, že otec spochybňuje autoritu a fundovanosť kolízneho opatrovníka, odmieta spoluprácu s poradňou, na stretnutiach sa prejavuje verbálne agresívnejšie, arogantnejšie, presadzuje sa v rozhovoroch, skáče do reči, zvyšuje hlas, útočí, obviňuje a vyjadruje nedôveru nielen voči matke, ale postupne aj voči poradkyňi, voči učiteľom, sociálnym pracovníkom a všetkým, ktorí sú do riešenia ich situácie v rodine zapojení. U otca sa javí problém s ovládaním emócií, s chýbajúcou empatiou a bráni sa útočením. Má svoje presvedčenie, že jediný názor, ktorý považuje za správny, je jeho vlastný a zotrváva na ňom v určitých situáciách bez ohľadu na dôležitosť, prípadne objektivnosť. Zo správy kolízneho opatrovníka mal taktiež odvolací súd za zrejmé, že vzhľadom na verbalizovanú nedôveru a spochybňovanie dôveryhodnosti psychologičky, ale aj poradenstva zo strany kolízneho opatrovníka, prichádzalo do úvahy ukončenie poradenstva, avšak klienti sa jednoznačne nevyjadrili, no matka upozornila, že rozhovory na poradni sú jediné, kedy sa oni ako rodičia „rozprávajú“, v dôsledku čoho bol určený ďalší termín stretnutia. V závere správy kolízneho opatrovníka je uvedené, že toho času sa nevie jednoznačne vyjadriť, či spolupráca bude ukončená alebo bude pokračovať, prípadne akým spôsobom a s ktorým z rodičov. Na základe uvedených skutočností potom v závere vyjadrenia kolízny opatrovník zhrnul, že komunikácia medzi rodičmi je veľmi komplikovaná a pravdepodobne k dohode rodičov nedôjde a z toho dôvodu navrhol, aby súd podanému návrhu o nahradenie súhlasu s vycestovaním maloletých detí vyhovel.

31. Novela Zákona o rodine č. 217/2010 Z.z. zaviedla nový právny inštitút, a to možnosť striedavej osobnej starostlivosti rodičov o dieťa. Dôvodová správa k tomu novelizovanému ustanoveniu uvádza, že toto ustanovenie núti súd, aby vždy skúmal, či striedavá osobná starostlivosť o dieťa bude v jeho záujme, či by nedošlo k citovej ujme dieťaťa, či by rozvoj dieťaťa bol úplný, najmä zo stránky citovej, rozumovej a mravnej, pokiaľ by dieťaťu nebola umožnená striedavá starostlivosť. Súd sa (podľa sledovaného cieľa tejto novely v zmysle predkladacej správy) musí odkloniť od sledovania rodových stereotypov u rodičov či pohlavia rodičov a musí sa vždy zamerať iba na potreby dieťaťa a na to, či tieto potreby dieťaťa budú striedavou osobnou starostlivosťou naplnené. Právnu úpravu striedavej osobnej starostlivosti bude možné aplikovať aj vtedy, ak jeden z rodičov blokuje snahu druhého rodiča o uzavretie dohody rodičov tým, že s ňou nesúhlasí. Predkladateľ ďalej uvádza, že ak majú obidvaja rodičia záujem o zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti a súčasne jeden z rodičov nesúhlasí so striedavou starostlivosťou bez toho, že by predložil súdu dôkazy, ktoré by potvrdili škodlivosť striedavej osobnej starostlivosti pre dieťa, tak s vysokou pravdepodobnosťou ide o snahu pomstiť sa druhému rodičovi. Súd teda bude mať možnosť zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti aj v takýchto prípadoch. Rodič, ktorý so striedavou osobnou starostlivosťou nesúhlasí, by mal vierohodne preukázať dôvod svojho nesúhlasu. Súd musí pri posudzovaní a rozhodovaní o striedavej rodičovskej starostlivosti skúmať zákonné predpoklady na strane maloletých detí, ako aj na strane rodičov, ktoré musia byť kumulatívne splnené. Primárne sa musí zaoberať záujmom dieťaťa. Odvolací súd v nadväznosti na zákonodarcom sledovaný cieľ zavedenia toho osobitného - a z hľadiska historického kontextu ešte do rodinného práva na našom území celkom verejnosťou neprijatého a nezžitého inštitútu rodinného práva, však konštatuje, že záujem dieťaťa je pritom nutné chápať čo najextenzívnejšie a najkomplexnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére harmónie, pohody, istoty, šťastia, lásky, porozumenia, výchovnej stability, tolerancie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu a všestrannému rozvoju jeho osobnosti, nadania, rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva deklarované v Dohovore o právach dieťaťa prijatého v New Yorku 20. novembra 1989 a vyhláseného pod č. 104/1991 Zb., taktiež v Listine základných práv a slobôd, ako aj v iných právnych predpisoch dotýkajúcich sa a garantujúcich práva dieťaťa. Súdy preto musia vždy citlivo a maximálne obozretne zvažovať naplnenie podmienok pre takýto model výchovy a starostlivosti o dieťa z hľadiska sledovania jeho najlepších záujmov. Záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo predovšetkým v starostlivosti obidvoch rodičov, a ak to nie je možné, tak toho z rodičov, ktorý má na to lepšie predpoklady, okrem iného uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý je dobrým rodičom. Dôvod, pre ktorý rodič nesúhlasí so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, by nemal ostať v konaní nepovšimnutý. Zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nesmie byť výrazom ústupku vzájomnej rivalite rodičov, ktorá len sleduje "boj o dieťa", prípadne uspokojuje sebecké osobné pohnútky jedného z rodičov. Nesúhlas so striedavou osobnou starostlivosťou môže byť relevantný len vtedy, ak je založený na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom negatívne zasahovať do záujmu dieťaťa. Ak ide o iracionálny alebo nepreskúmateľný dôvod, na ktorom je založený nesúhlas rodiča so striedavou osobnou starostlivosťou, alebo sa v konaní preukáže, že ide o nesúhlas spočívajúci v dôvode, ktorý preukázateľne

nemá negatívny vplyv na záujem dieťaťa, súdy nemôžu na tomto nesúhlase založiť rozhodnutie, ktorým návrhu na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nevyhovejú (citované z nálezu Ústavného súdu ČR z 23. februára 2010, sp. zn. III. ÚS 1206/09). V zmysle čl. 32 ods. 4 Listiny je garantované právo rodičov vychovávať svoje deti a naopak, deťom sa zaručuje právo na rodičovskú starostlivosť a výchovu. Tento ústavne zaručený princíp ochrany práv teda zahŕňa zo strany rodičov zabezpečenie podmienok materiálnej a nemateriálnej povahy na to, aby dieťa mohlo dostatočne rozvíjať svoje možnosti a schopnosti vedúce k jeho uplatneniu v spoločnosti. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tie sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti voči svojim deťom podľa kritérií uvedených v ustanovení § 62 ods. 2 Zákona o rodine.

32. Odvolací súd, sledujúc prioritné kritérium záujmu predovšetkým maloletých detí a majúc na zreteli okolnosti vyššie uvedené, potom v nadväznosti na konštatovaný obsah výpovedí tak matky a otca, s prihliadnutím na okolnosti vyplývajúce z výsluchu svedkýň - triednych učiteliek oboch maloletých detí, z výsluchu súdnej znalkyne, ktorá podávala znalecký posudok a podala odvolaciemu súdu bližšie vysvetlenia a upresnenia k obsahu ňou vypracovaného znaleckého posudku v štádiu prvoinštančného konania, no najmä a v neposlednom rade s poukazom na výpovede a vyjadrenia samotných detí, potom konštatuje zhodne so záverom prvoinštančného súdu, že neboli v konaní preukázané tvrdenia matky o akejkolvek ujme na strane maloletých detí v dôsledku realizácie striedavej osobnej starostlivosti, či už na ich zdraví psychickom, fyzickom, emocionálnom, eventuálne na ich priaznivom všestrannom vývoji.

33. Obaja rodičia, tak matka, ako i otec, sú plne spôsobilí poskytnúť deťom všestrannú a plnohodnotnú osobnú starostlivosť o deti v čase, kedy deti v zmysle rodičovskej dohody schválenej súdom, sú v ich striedavej osobnej starostlivosti. Obaja rodičia majú k deťom silný citový vzťah, taktiež obe maloleté deti majú pozitívny vzťah k obojom rodičom, Pokiaľ matka aj v štádiu odvolacieho konania zotrvala na svojich tvrdeniach, že v dôsledku realizácie striedavej osobnej starostlivosti a pod vplyvom otca sa prejavujú, najmä na strane maloletého C., už aj v tejto dobe negatívne, až mierne X. poruchy v správaní, ktoré sa zhoršujú, toto tvrdenie matky nebolo preukázané. Odvolací súd poznamenáva, že pokiaľ aj triedna učiteľka maloletého C. pobadala v mesiaci december 2017 určitú ustráchanosť maloletého v dôsledku strachu z horšej známky a následku, ktorý vnímalo dieťa u otca (strach z bitky za zlú známku), triedna učiteľka vo svojej výpovedi pred odvolacím súdom uviedla, že takáto situácia sa opakovala raz, alebo dvakrát, pričom jej venovala pozornosť a sledovala odvtedy správanie dieťaťa, avšak už sa neopakovala. Z výpovede maloletého C. pre odvolací súd nevyplýval žiadny taký varovný signál, pre ktorý by súd mal oprávnenie a povinnosť zvažovať prípadnú zmenu doterajšieho modelu výkonu práv a povinností rodičov k deťom. Odvolací súd tak konštatuje, že sú správne závery súdu prvej inštancie, že doterajší model výchovy a starostlivosti rodičov obojom maloletým deťom vyhovuje, prospieva im, sú s ním zžité, sú naň už zvyknuté a prijali ho, dokážu riadne a plnohodnotne v takomto režime tzv. dvoch domovov bez väčších problémov fungovať a existovať a odvolací súd musí zdôrazniť, že tak v štádiu prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania, je celkom zjavne hlavný problém striedavej osobnej starostlivosti vo vzájomnom C., útočnom správaní rodičov voči sebe navzájom a v ich pretrvávajúcich problémoch či neochote vzájomne plnohodnotne a neutrálne, bez vzájomného osočovania a napádania sa, komunikovať.

34. Aj za predpokladu preukázania objektívnej spôsobilosti oboch rodičov poskytovať maloletým deťom po materiálnej stránke všestrannú a plnohodnotnú starostlivosť, je však nevyhnutné mať na zreteli, že striedavá osobná starostlivosť predpokladá zo strany rodičov predovšetkým toleranciu, spoločnú vôľu, ale najmä schopnosť spolu efektívne a korektné komunikovať a spolupracovať (a najmä nezapájať dieťa do svojich vzájomných problémov a nevyužívať, ba až zneužívať poddajnosť dieťaťa a jeho ešte citovú a názorovú nezrelosť ako nástroj vzájomných konfrontácií s bývalým partnerom - druhým rodičom dieťaťa), a teda vyžaduje vysokú mieru osobnej a osobnostnej vyzretosti a vyspelosti oboch rodičov s tým, aby si boli predovšetkým vedomí zásadnej miery svojej zodpovednosti za výchovu a priaznivý vývoj svojich potomkov. Nevyhnutná miera vzájomnej komunikácie a vzájomná ústretovosť oboch rodičov pri nariadení striedavej osobnej starostlivosti je pritom kľúčová a vychádza priamo z povahy tohto inštitútu a modelu výchovy dieťaťa, pretože pri realizácii striedavej osobnej starostlivosti je dieťa v osobnej starostlivosti každého z rodičov po určitú presne určenú dobu. Dieťa je zverené do starostlivosti striedavo jednému a druhému rodičovi na určené časové obdobie opakovane tak, aby sa zabezpečil primeraný kontakt dieťaťa s obidvoma rodičmi, čo má prispieť k citovej vyrovnanosti a zdravému psychickému vývoju dieťaťa a má vytvárať prirodzený model, v ktorom sa každý z rodičov o dieťa stará a určuje výchovné pravidlá. Je tak nielen žiadúce, ale priam nevyhnutné, aby rodičia

spolu komunikovali, konzultovali svoje postoje a zladžovali výchovné metódy a rozhodnutia ohľadom dieťaťa v čase, kedy dieťa odovzdávajú druhému rodičovi. Pokiaľ rodičia nie sú ochotní alebo schopní efektívne spolu ohľadom pomerov dieťaťa komunikovať, je potom otázne, za akých okolností je striedavá osobná starostlivosť nielen možná, ale aj plniaca svoj účel a sledovaný záujem dieťaťa. Je nevyhnutné konštatovať, že súd musí skúmať nielen právne, ale aj psychologické aspekty. Pohnútkou rodiča v žiadnom prípade nesmie byť riešenie vzájomných konfliktov medzi rodičmi prostredníctvom detí, ktoré nesmú byť vnímané žiadnym rodičom ako určitý nástroj či prostriedok presadzovania si svojho názoru, vôle či záujmu voči druhému z rodičov, s tým súvisí aj pravidlo „neočierňovať“ druhého rodiča pred dieťaťom, schopnosť rodičov dohodnúť sa na pravidlách výchovy dieťaťa, ako aj dennom režime, nezatajovať dôležité skutočnosti týkajúce sa dieťaťa a vzájomná tolerancia a efektívna komunikácia oboch rodičov.

35. S poukazom na uvedené, pokiaľ odvolací súd mal v konaní preukázané, že striedavá osobná starostlivosť je v záujme oboch maloletých detí, obe deti si ju výslovne prajú a problém nespočíva v deťoch, v ich schopnosti prijať či akceptovať pravidlá striedavej osobnej starostlivosti, ale problém spočíva výlučne v nevysporiadaných vzťahoch medzi rodičmi. V záujme toho, aby striedavá osobná starostlivosť aj reálne a efektívne plnila svoj účel a bola skutočne na prospech detí, nariadil preto odvolací súd obom rodičom povinnosť zúčastniť sa psychologického poradenského procesu v súčinnosti s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v L.V. a to formou a spôsobom v súlade so závermi a odporúčaniami súdnej znalkyne J. H. P., J. tak, ako vyplývajú z podaného znaleckého posudku č. 72/2017 a v súlade s jej odbornými odporúčaniami. Odvolací súd poznamenáva, že vzhľadom na to, že terapiu vykonávajú rôzne inštitúcie, súkromné, štátne či mimovládne, bude úlohou rodičov zvoliť si v súčinnosti s ÚPSVaR v L.V. pre nich najvhodnejšie pracovisko, preto odvolací súd neuložil povinnosť podrobiť sa terapii v konkrétnom špecializovanom zariadení. Odvolací súd však akcentuje, zhodne s upozornením súdnej znalkyne, že terapia musí byť dôsledná, zameraná na konkrétne ciele, ktoré postupne treba plniť a dosahovať a trvá určitú dobu, a v jej závislosti bude možné určiť, ktorý z rodičov má skutočnú snahu a vôľu posunúť sa k progresu v prijatí nevyhnutnej miery rodičovskej zodpovednosti, v záujme maloletých detí. Aby odborná terapia bola nápomocná obom rodičom obnoviť vzájomnú spoluprácu a vylepšiť komunikáciu medzi rodičmi dieťaťa, je dôležitou ochota a vyspelosť rodičov v záujme maloletých detí participovať navzájom na ich výchove.

36. Odvolací súd nijakým spôsobom nespochybuje zásadnú, významnú a špecifickú úlohu tak matky, ako aj otca v živote dieťaťa a ich zásadný a v mnohých smeroch vzájomne nezastupiteľný vplyv na priaznivý vývoj maloletých detí. Apeluje však dôrazne na oboch rodičov, aby práve v záujme svojich maloletých detí zamedzili situáciám, kedy sú deti vystavované prejavom ich vzájomnej nevráživosti či napätia, ktoré v deťoch vyvolávajú nežiadúce psychické a emočné stresové reakcie. Nezhody oboch rodičov však nie sú takými okolnosťami, ktoré by odôvodňovali zmenu doterajšej úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom, je skôr vecou vzájomnej komunikácie a vzájomného rešpektu oboch rodičov, aby dospeli s dôrazom na sledovanie predovšetkým záujmu maloletých detí, k vzájomnému kompromisu a ústretovému správaniu. Vzájomná nevráživosť oboch rodičov a ich neschopnosť, respektíve vzájomná neochota hľadať predovšetkým kompromisné a ústretové riešenia, sa negatívnym spôsobom odráža, respektíve môže odrážať predovšetkým na správaní a budúcom postoji maloletých detí k obom rodičom, čoho by si mali byť obaja rodičia plne a zodpovedne vedomí. Odvolací súd v tejto súvislosti preto apeluje na oboch rodičov, že vyhrocovanie ich vzájomného konfliktu a gradovanie napätia medzi nimi nie je v záujme nikoho. Preto by bolo nanajvýš žiadúce, aby obaja rodičia vzájomne rešpektovali svoje rodičovské práva a v záujme svojich detí, na ktorých im obom veľmi záleží, boli k sebe ústretovejší. Odvolací súd tiež považuje za potrebné vo vzťahu k obom rodičom zdôrazniť, že skutočnosť, že sa maloleté deti nachádzajú v ten-ktorý týždeň v striedavej osobnej starostlivosti len jedného z rodičov, neoprávňuje brániť tomuto rodičovi v kontakte druhého rodiča s deťmi. Je nesporne v prvoradom záujme dieťaťa, obzvlášť v tak citlivom veku, v akom sú maloletá Z. a C., aby pociťovali záujem, lásku a starostlivosť oboch rodičov, tak matky ako aj otca, bez ohľadu na to, že aktuálne sú v určitých týždňoch v domácnosti a starostlivosti len jedného z nich. Je tak na oboch rodičov, aby pristúpili k riešeniu vzájomného nevysporiadaného vzťahu progresívne, so skutočnou snahou o vylepšenie vzájomnej komunikácie.

37. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie tak správne vyhodnotil všetky skutkové aj právne okolnosti daného prípadu a silne s akcentom na sledovanie predovšetkým záujmu maloletých detí

krajský súd z uvedených dôvodov potom rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP, ako vecne správny potvrdil.

38. O povinnosti nahradiť trovy konania (pokiaľ nejde o trovy konania štátu) rozhoduje súd len na návrh oprávneného účastníka (§ 57 CMP). O nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí § 58 CMP).

39. O trovách štátu rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 57, v spojení s ustanovením § 58 Civilného mimosporového poriadku (a ust. § 258 ods. 1, 2 CSP) a uložil obom rodičom povinnosť nahradiť trovy štátu na účet odvolacieho súdu, každému v rozsahu 1 trov štátu vo výške 128,67 eur, teda každému po 64,34 eur, v lehote do troch dní, spočívajúcich v trovách priznaného svedočného (§ 258 ods. 1 CSP) vo výške 42,30 Eur a trovách znalca (§ 258 ods. 2 CSP) vo výške 86,37 Eur.

40. O náhrade trov odvolacieho konania účastníkov konania krajský súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 CMP, v zmysle ktorého v zásade v mimosporovom konaní nevzniká nárok žiadnemu z účastníkov konania na náhradu trov konania, ak Civilný mimosporový poriadok neustanovuje inak. Odvolací súd súčasne konštatuje, že v konaní nebola zistená žiadna taká okolnosť, ktorá by oprávňovala súd rozhodnúť o náhrade trov konania podľa ustanovenia § 55 CMP, pričom ani jeden z účastníkov si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, ani nežiadal priznať.

41. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).